

Настав той час коли законодавство яке регулює страхові відносини потребує змін та доповнень. На цю тему вже існує багато дискусій та пропозицій. Сподіваємось, що чіткі міри повноважень страхових агентів та вимогливий та виборчий підхід керівництва страхових компаній до роботи з страховими агентами, втілення електронного полісу, впровадження якісних програмних ІТ технологій, стануть початком в боротьбі зі страховим шахрайством і дозволить повернути довіру до страхових компаній та буде сприяти «оздоровленню» економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 1. – Ст. 1.
2. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18. – Ст. 78.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
4. Кримінальний кодекс України. Науково – практичний коментар 2 –х томах / за заг. редакцією В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна та інш. – 5 –те вид., допов. –Х. : Право, 2013. Т.2 : Особлива частина, стр. 215-216.

**Рубан Олександр Сергійович,
Максимчук Богдан Ярославович,**
курсанти взводу ФЕБ - 841,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
*Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри
фінансово-економічної безпеки Г.В. Соломіна*

ФІНАНСОВІ ЗЛОЧИНИ: ТИПОЛОГІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ ЗДІЙСНЕННЯ

Україна сьогодні переживає новий період ставлення влади до протидії корупції, у країні зростає запит на антикорупційну діяльність. З огляду на це, тема протидії корупції та фінансового шахрайства зараз стає вкрай актуальною і для організацій різних сфер.

До основних злочинів, з якими тісно пов'язане відмивання доходів, належать ті, які безпосередньо спрямовані на заволодіння чужим майном чи одержання іншої незаконної вигоди: шахрайство (ст. 190 КК); привласнення, розтрата або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК); злочини у сфері господарської діяльності (ст. ст. 202, 204, 222 КК); службові злочини (ст.ст. 364, 365 КК) тощо.

До супутніх злочинів можуть бути віднесені: незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200 КК); фіктивне підприємництво (ст. 205 КК); підроблення документів, печаток,

штампів та бланків, їх збут, використання підроблених документів (ст. 358 КК); службове підроблення (ст. 366 КК); доведення до банкрутства (ст. 219 КК) [1].

До легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, належать будь-які дії, пов'язані з учиненням фінансових операцій чи правочину з активами, одержаними внаслідок учинення злочину, а також учиненням дій, спрямованих на приховання чи маскуванню незаконного походження таких активів чи володіння ними, прав на такі активи, джерел їх походження, місцезнаходження, переміщення, зміну їх форми (перетворення), а так само набуттям, володінням або використанням активів, одержаних унаслідок учинення злочину [1].

Під відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, фахівці розуміють процес легалізації протиправно отриманих грошових коштів і майна, який здійснюється шляхом різних маніпуляцій із «брудним» капіталом, унаслідок чого останній набуває статусу законного (легального). За допомогою складних операцій із капіталами злочинці приховують дійсні джерела походження своїх доходів. Відмивання грошей – процес, за допомогою якого приховуються існування, незаконне походження доходів, а також їх використання шляхом перетворення їх таким чином, щоб вони не піддавалися ідентифікації як отримані незаконним шляхом [2].

Українські дослідники цієї проблеми під відмиванням тіньових капіталів розуміють учинення будь-яких дій власників «коштів незаконного походження» чи «фіктивних коштів» за рахунок емісії фінансових засобів, а також дії чи бездіяльності працівників фінансових установ, інших суб'єктів фінансово-господарських інститутів, реєстраційних та інших організацій, спрямованих на приховування джерел походження капіталі, тобто це складова частина процесу легалізації тіньового капіталу.

«Чорні» гроші використовуються переважно для виплати зарплат «у конвертах», дачі хабарів, цінних подарунків, сплати кримінальним структурам, придбання предметів розкоші та ін. Щодо самих схем відмивання, то вони можуть бути виявлені під час проведення виїзних перевірок, оперативних заходів, аналізу звітності, дослідження фінансової операції та ін.

В Україні основний спосіб отримання «брудних» грошей – ухилення від податків. Виділяють два напрями ухилення від сплати податків в державі. Перший пов'язаний із кримінальною діяльністю або використанням таких незаконних методів приховування доходів, як: фабрикування та завищення витрат, шахрайство і підробка документів, підкуп державних посадових осіб тощо. Другий, легальний, базується на використанні лазівок у податковому законодавстві [2].

З юридичного погляду таке ухилення не є протиправним діянням. Скоріше це стосується недоліків чинного вітчизняного законодавства. Існує безліч легалізованих методів ухилення від податків: штучне збільшення витрат виробництва; прискорена амортизація; пільгове оподаткування приросту капіталу; використання знижок; вкладання коштів в облігації

місцевих органів влади, а також у благодійні і довірчі фонди; розщеплення доходів і родинне партнерство; застосування ліберальних правил списання «безнадійних» боргів; сплата великих утримань працівникам системи опціону.

Аналіз порушень у вітчизняній банківській сфері дає змогу виділити найбільш розповсюджені схеми ухилення від сплати податків: використання депозитних сертифікатів на пред'явника; зняття готівки через касу банку від імені фіктивного суб'єкта підприємницької діяльності; маніпуляція з векселями; використання рахунків типу «лоро» з метою купівлі валюти для «удаваного» нерезидента; неправомірне віднесення на витрати коштів, використаних на особисті потреби або неповернені кредити. Схеми ухилення від податків стають більш складними, а отже, такими, що важче розкриваються. Умовно такі прийоми можна розбити на великі групи: операції, які повністю не відображаються у бухгалтерських документах; операції, які відображаються у бухгалтерії лише частково, завдяки чому створюється необлікована продукція; так звані псевдооперації, щодо яких укладаються фіктивні контракти.

Таким чином, «брудні» гроші тією чи іншою мірою можуть продукуватися практично в усіх сферах виробництва, оскільки поряд з явно протизаконними діями в них використовуються численні прийоми ухилення від податків [3]. Схемами ухилення від сплати податків є юридичні методи фальсифікації: удавані угоди (удавані трудові договори, договори купівлі-продажу, про надання послуг, про кредит, ліцензійні та орендні договори); фіктивні дії (маніпуляція з доходами, фальсифікація виробничих витрат, маніпуляція зі збитками та шкодою, маніпуляції з активами і пасивами).

Бухгалтерські методи фальсифікації [4]: заниження доходів за допомогою реалізації угод без оформлення рахунку (невиставлення рахунку, розписки, квитанції або іншого документа); фальсифікація контування шляхом створення фіктивних рахунків у власній бухгалтерії; фальсифікація контування шляхом ланцюгових бухгалтерських записів; системні помилки подвійної бухгалтерії (самочинне ведення підсумкового та інвентарного рахунків шляхом внесення свідомо викривлених записів у дебет і кредит).

Таким чином, предметом легалізації насамперед є майно, отримане в результаті вчинення таких злочинів, як розкрадання, контрабанда, незаконне підприємництво і банківська діяльність, ухилення від сплати податків, корупційні дії та ін. Не менш важливим є впровадження ефективної системи підготовки кваліфікованих фахівців, які володіють технологіями виявлення розслідування злочинів, пов'язаних із легалізацією (відмиванням) незаконних доходів, включаючи навички пошуку та ідентифікації коштів, розміщених в офшорних зонах.

Список використаних джерел:

1. Закон «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 № 1702-VII.

2. Ільяшова В.В., Помірча О.М. Шляхи відмивання коштів, отриманих незаконним шляхом, та заходи їх протидії// Причорноморські економічні студії. 2018. Випуск 30-1. С. 38-41.

3. Барановський О.І. Відмивання грошей: сутність та шляхи запобігання. Харків: Форт, 2003. 472 с.

4. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2013. 504 с

Соловей Ірина Юріївна
курсант навчальної групи ФЕБ-741

Науковий керівник: **Санакосв Дмитро Борисович**, завідувач кафедри ФЕПБ, кандидат юридичних наук, доцент

ЗАСТОСУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РОЗСЛІДУВАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ

У 2016 році Закон України про Національну поліцію вирішили доповнити новим пунктом відповідно до якого основними повноваженнями поліції поряд з іншими її повноваженнями стало здійснення оперативно-розшукової діяльності[1].

Зараз багато науковців та співробітників правоохоронних органів говорять про те, що економічні злочини є латентним видом злочинів, а це в свою чергу створю певні бар'єри для швидкого та повного розкриття та розслідування саме цих злочинів. Тому виявляється потреба у вмілому поєднанні оперативно-розшукових дій з процесуальними діями. Це зумовлено тим, що самих лише процесуальних дій не достатньо для розкриття такого виду злочинів, тому щоб забезпечити хід справи та отримати достатню кількість інформації потрібно використати спектр можливостей оперативно-розшукової діяльності, а також її методи та засоби.

Процес виявлення економічної злочинності за допомогою оперативно-розшукової діяльності вчені розділяють на два етапи:

1. пошук та перевірка первинної інформації про економічні злочини;
2. оперативно-розшукове супроводження кримінального провадження про економічні злочини

У ході пошуку та перевірки первинної інформації про економічні злочини проводиться пошук первинної інформації перевірка заяв та повідомлень. Оперативні підрозділи поряд із проведенням цілеспрямованого пошуку первинної інформації про ознаки злочинів здійснюють попередню перевірку заяв, повідомлень та іншої інформації про злочини в якій також присутні елементи пошукової діяльності. Проведення оперативно-розшукової